

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Kiækheds Erindring, Willemoes

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Kiækheds Erindring, Willemoes", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1810_144-com-root.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

kom (imperativ pluralis).

Digtet er en omarbejdelse af et digt med samme emne, som Grundtvig forfattede i foråret 1808 (Albeck 1934, s. 23). Dette var altså kort tid efter træfningen ved Sjællands Odde den 22. marts 1808, hvor Peter Willemoes led heltedøden.

Dagene bliver længere.

hentydning til, at Willemoes døde om foråret, den 22. marts 1808.

Allerede i Slaget på Reden (eller Slaget ved Kongedybet), den 2. april 1801, havde Willemoes som kun 17-årig gjort sig heldigt bemærket. Ved sit mod og sin tapperhed fik han positiv opmærksomhed fra sin fjende, den engelske admiral, lord Nelson. Ombord på et flydebatteri (dvs. en lav pram med kanoner og mandskab) var Willemoes sejlet langs Nelsons krigsskib, The Elephant, og havde affyret adskillige bredder imod skibet. Flydebatteriet lå så lavt i vandet, at englændernes kanoner ikke kunne ramme det. Efter slaget nød Willemoes stor popularitet i det københavnske borgerskab.

bar (præteritum pluralis).

smukke liljegren; et folkeviseudtryk, der betegner en smuk og slank ung pige.

også.

fange i (kærligheds)fælder.

Efter Slaget ved Kongedybet 1801 kom Willemoes med et skib til Middelhavet; i 1807 tog han til Sankt Petersborg for at gå i russisk krigstjeneste.

Efter bombardementet af København den 2.-5. september 1807 overgav byen sig den 7. september. Englænderne sejlede dog først bort med den danske orlogsflåde som krigsbytte den 20.-21. oktober 1807.

Allerede som 4-årig var Willemoes blevet indskrevet som kadet, og 12 år gammel begyndte han på Søkadet-akademiet. I en alder af knap 18 år blev han chef for det Gernerske flydebatteri, der havde en besætning på 156 mand.

dvs. Danmarks værn eller beskyttelse.

gå (gl. infinitiv til gå).

vinteren (1807-1808) gik.

Linjeskibet Prinds Christian Frederik var sejlet fra Norge den 4. marts 1808. Skibet var det eneste tilbageværende linjeskib i den danske flåde. Willemoes påmønstrede formentlig linjeskibet Prinds Christian allerede i slutningen af december 1807 (Andersen 1993, s. 70). Formuleringen hentyder til den allerede i samtiden populære sang fra 1779 "Kong Christjan stoed ved høien Mast" (Ewald 1969).

stå ud.

linjeskibet Prinds Christian Frederik.

høje skibssider. Linjeskibet Prinds Christian Frederik havde tre dæk (etager), nemlig to overdækkede batteridæk og fartøjets åbne dæk med rælingen. Forskellen var stor i forhold til den meget lave flydebatteripram, hvor Willemoes havde fået sin ildåb i Slaget på Reden den 2. april 1801.

død.

død (i kamp).

gulv, der er farvet rødt (af blodet fra de faldne og sårede), her om skibsdækket.

her: ind under land, dvs. tæt på kysten. Vendingen er egl. et folkeviseudtryk, der almindeligvis betyder et ubestemt sted på landjorden.

krigshelte, her soldater.

turde.

Da kaptajn Carl Vilhelm Jessen om aftenen den 22. marts 1808 indså, at slaget var tabt, beordrede han, at Prinds Christian Frederik blev sejlet på grund. Således undgik han, at skibet blev erobret og taget i brug af briterne. Linjen rummer også en hentydning til Christian 4., der den 1. juli 1644 ombord på skibet

Trefoldigheden mistede sit højre øje i kamp mod den svenske flåde i Kielerbugten, ved Kolberger Heide. Selv om han faldt om, da hans øje blev ramt, rejste han sig op, og blødende fra over 20 sår og skrammer opfordrede han sine mænd til at fortsætte kampen.

Englands sømand eller måske snarere sørøver. Der spilles også på, at Danmark i vikingetiden havde underlagt sig Danelagen i England, hvorfor en del englændere kan siges at stamme fra de danske vikinger.

hentydning til, at englænderne den 20.-21. oktober 1807 – efter bombardementet af København i september – var sejlet bort med størstedelen af den danske flåde som krigsbytte. De erobrede skibe førte ikke flag ved bortsejlingen. Dannebrog blev på denne tid endnu kun brugt som flådens og kongens flag og blev først et nationalt symbol i løbet af 1800-tallet.

Dvs. dit [den engelske sørøvers] flag vil snart ikke blive set mere, hvis prisen for de skibe [du tog] skulle være, hvad du gav for Prinds Christians vrage. Grundtvig lader således digtets 'fortæller' spørge den britiske (sø)røver, om han har mod til at indrømme, at han måtte bøde (dvs. betale dyrt) til de danske vande (i kraft af det sidste danske linjeskibs hårdnakkede modstand ved Odden). Denne bod kan ses som gengæld for de mange skibe i den danske flåde, han sejlede bort med uden deres danske ejerflag.

Kaptajn Jessen overgav først Prinds Christian Frederik den 22. marts 1808 kl. 22.30 om aftenen, efter at han havde ladet skibet gå på grund. På dette tidspunkt var tabene omfattende, de fleste af kanonerne var sat ud af kraft, og råen var skudt over tæt ved mærset. Skibet blev herefter forladt. Om aftenen den 23. marts satte briterne ild til skibet, og omkring kl. 22 nåede ilden ammunitionsrummet, hvorefter det sprang i luften.

at dø.

ville, ville ønske (optativ pluralis af ville).

gå her endnu, stadig være levende.

linjeskibet Prinds Christian Frederik.

jordiske rester af en helt; her Willemoes'.

hentydning til mindesøjlen over de faldne fra linjeskibet Prinds Christian Frederik på Odden Kirkegård. Grundtvig havde i sensommeren 1809 forfattet mindedigtet på monumentet, "[De Snekker mødtes i Kveld paa Hav]". Monumentet blev indviet i foråret 1810. Efter en familietradition i slægten til Lorenz Fribert, der lod søjlen rejse, skete det på toårsdagen for søtræfningen, den 22. marts (Albeck 1948, s. 38).

hør (imperativ pluralis).

bind (imperativ pluralis).

par (imperativ pluralis af parre).

her: med smag.

syng (imperativ pluralis af 'siunge', dvs. synge).

folkevisudtryk for strand.

Anvendt litteratur

- Adriansen, Inge (2003) *Nationale symboler i Det Danske Rige 1830-2000 1-2*, bind 1: *Fra fyrstestat til nationalstater*. København
- Albeck, Gustav (1934) "N.F.S. Grundtvigs Digtning om Peter Villemoes" i *Fem danske Studier tilegnet Vilh. Andersen. Den 16. Oktober 1934*, s. 5-24. København
- Albeck, Gustav (1948) "Indskriften paa Oddens Mindestøtte" i *Grundtvig-Studier 1948*, s. 32-41. København
- Andersen, Helge (1993) *Orlogsskibet Prinds Christian Frederik*. København
- Ewald, Johannes [1779] (1969) "Kong Christjan stoed ved høien Mast" i *Johannes Ewalds samlede Skrifter efter Tryk og Haandskrifter*, s. 187f. København
- Grundtvig, N.F.S. (1810) "[De Snekker mødtes i Kveld paa Hav]". Odden Kirkegård
- Rahbek, Knud Lyne (1808) [Uden titel] i *Ny danske Tilskuere*, nr. 24, s. 185-192. København
- Rosendal, Hans (1908) "Kampen ved Sjællands Odde den 22. Marts 1808" i H.J. Hansen (red.) *Fra Holbæk Amt. Historiske Aarbøger. II. Udgivet af Historisk Samfund for Holbæk Amt*, s. 5-27. København

Anvendte websider

- Christiansen, Claus "Slaget ved Sjællands Odde" fra Dansk Militærhistorie